І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 226. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 29-го ЛИСТОПАДА 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 29, 1962 No. 226. VOL. LXIX.

КОНГРЕСОВА КОМІСІЯ КРИТИКУЄ ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ В СПРАВІ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ

Вашингтон. — Палатна Підкомісія Закордонних Справ у своєму звіті гостро критикує Державний Департамент і радіовисильню „Голос Америки" за те, що вони „не підтримують спротиву" комунізмові серед східньо - европейських і середньо - европейських народів". Підкомісія критикує Державний Департамет за те, що не хоче внести в Об'єднаних Націях резолюції, яка нап'ятнувала б совєтський колоніялізм у Східній Европі. Державний Департамент повинен поборювати становище СССР в справі Берліну тим способом, що ЗДА мали б зажадати вирішення справи країн Східньої і Центральної Европи. Підкомісія ствердила: „Багато більше можна зробити, ніж в дійсності зроблено, щоб підтримати духа спротиву і націоналістичні аспірації народів поневолених країн". Цю підкомісію очолює демократка із Брукліна Една Келлі. Підкомісія вела вліті переслухання в справі умов в таких поневолених СССР країнах як Альбанія, Болгарія, Чехо - Словаччина, Естонія, Мадярщина, Литва, Латвія, Польща і Румунія. Переслухання вів конгресмен із Конектікату Джан С. Монеґен. У звіті схвалюється становище уряду в справі поневолених народів за залізною куртиною, але стверджується, що уряд не зробив всього, що можна в цій справі зробити. Політика ЗДА — це бачити у Східній Европі незалежні держави, які керувалися б при вирішуванні своєї долі засадою самовизначення. Підкомісія критикує також радіовисильню „Голос Америки", яка не передала за залізну заслону навіть вістки про те, що в Конґресі відбувалися переслухання в справі долі поневолених комуністами держав. Навіть представники „Голосу Америки" признали були, що це було б бажаним, щоб народи за залізною куртиною знали про те, що ЗДА турбуються долею поневолених, — та все таки не передали вістки про працю Підкомісії Закордонних Справ. Підкомісія схвалила була той пункт у законі про допомогу закордонові, згідно з яким Президент ЗДА має вирішувати, чи давати допомогу комуністичним країнам. Підкомісія стверджує, що вона не має жадних ілюзій, що невійськова допомога змінить комуністичний режим в Польщі чи Югославії, але американська допомога підтримає духа серед поневолених народів і збільшить їх призначь до Заходу, на який орієнтуються мільйони людей в поневолених країнах. Підкомісія гадає, що допомога комуністичним країнам — це добра інвестиція в майбутнє.

97 осіб згинули в летунській катастрофі в Перу

Ліма, Перу. — Літак типу Буїнг 707 Бразилійської Лет. Лінії Варіг розбився в горах Андах недалеко місцевости Маля, спричиняючи смерть 97-ох осіб, 80-ох і пасажирів і 17-ох членів залоги. Літак летів із Ріо де Жанейро в Бразилії до Лос Анджелесу в Каліфорнії. Уряд вислав гелікоптери і наземні рятункові відділи. Катастрофа сталася вранці 27-го листопада. На літаку було 19 американських громадян. Була там і кубинська делеґація до Харчової Рільничої Організації при Об'єднаних Націях. Цю делеґацію очолював президент Кубинського Державного Банку Равль Ц. Бонілля. Залога була велика з огляду на довготу лету. Пілот повідомляв, що мусітиме приземлюватися з огляду на небезпеку для літака і пасажирів, але жадне летовище не відобрало вістки про дальшу долю літака. Літак розбився, налетівши на гору 2,400 стіп заввишки. За дня вдалося видобути з розбитого літака 56 тіл. Між жертвами катастрофи є міністер рільництва Перу ген. Дж. Мельґар і американський нафтовий промисловець Пол А. Бест із Каліфорнії.

Президент підтримує політику уряду в справі видання спогадів астронавтів

Вашингтон. — Президент Кеннеді в листі до видавця Паблік Афферс Прес М. Б. Шнеппера написав, що він підтримує уряд в тому, що астронавти мають право продавати приватним видавництвам свої спогади про космічні лети. Президент заявив, що дозвіл новим 9-ом астронавтам на продаж своїх спогадів приватним видавцям є кращим дозволом від того дозволу, з якого користали 7 перших астронавтів. В новому дозволі є деякі обмеження. І так контракт астронавтів із видавцями має затверджувати Аеронавтична і Космічна Аґенція. В спогадах астронавтів не можуть бути такі дані, яких ще не опублікувала була урядова аґенція. Астронавти є обмежені в інвестуванні своїх гонорарів. Контракт 7-ох астронавтів скінчиться на весні 1963-го року, коли астронавт Купер відбуде 24-годинний лет довкола Землі. Ці астронавти заключили дол. 500,000 контракт із журналом „Лайф", який мав виключне право друкувати спогади астронавтів про лети в проєкті „Меркурій".

В АМЕРИЦІ

● **Провідник** сенатської республіканської більшости в Олбані, Н. Й., сенатор Волтер Дж. Магоні заявив, що він підтримуватиме кандидатуру Нелсона А. Рокефеллера на президента в 1964-му році тому, що Рокефеллер є єдиним республіканським кандидатом, який може виграти президентські вибори.

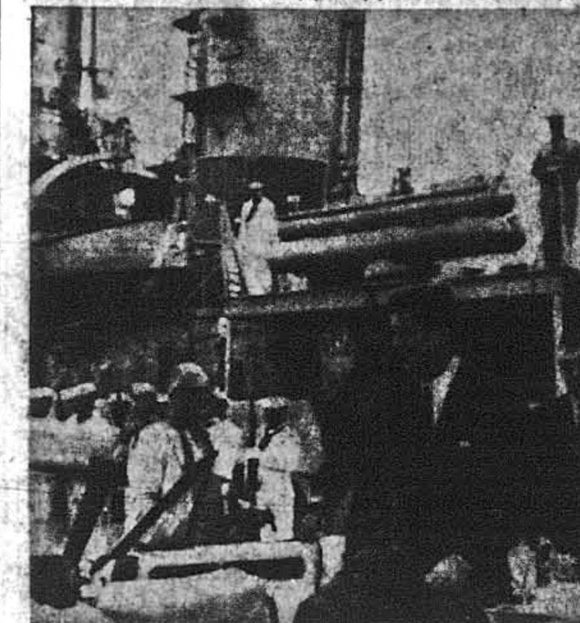
● **Рада Здоров'я** міста Ню Йорку повідомила, що видала заборону після 1-го лютого 1963-го року продавати годинники з фосфоричними циферблятами, бо вони випромінюють радіяцію, що є шкідлива для здоров'я. Ці кишенкові годинники видають 75 одиниць радіяції річно, що є дуже шкідливе для носіїв тих годинників.

● **Президент Кеннеді**, промовляючи до вояків Панцерної Дивізії в Джорджії, наводив одну строфу англійської поеми про те, що люди „люблять Бога і вояка в хвилині небезпеки, а коли загроза минеться, тоді забувають Бога і зневажливо ставляться до вояка". Президент дякував воякам за добре виконану службу під час напруження кубинської кризи.

● **Під час інспекції** летунської бази в Гомстеді на Флориді президент Кеннеді побачив жовту телефонічну скриньку з написом „воєнна кімната". Президент підняв слухавку, і коли почув голос, сказав: „Це Президент. З ким я розмовляю?" Почув він відповідь: „Це воєнна кімната в Пентаґоні". Президент подякував, сказавши, що він тільки контролював цю кімнату. З Білого Дому повідомили пізніше, що службу в Пентаґоні виконував підполковник Джек В. Морріс. В тій кімнаті роблять службу цілий день.

● **Стердили**, що катастрофу літака коло Еллікот Ситі, Мериленд, спричинив птах лебідь, який на зиму прилетів до ЗДА з Канади. В катастрофі згинуло 17 осіб. Лебеді літають на висоті від 6,000 до 9,000 стіп. Катастрофа літака настала на висоті 6,000 стіп.

ПРЕЗИДЕНТ КЕННЕДІ ПІД ЧАС ІНСПЕКЦІЇ

Президент Кеннеді всідає до авта після перегляду воєнного корабля „Софлі" на морській базі Кі Вест на Флориді.

Мікоян має в четвер конферувати з Президентом

Вашингтон. — З Білого Дому повідомили, що президент Кеннеді в четвер по полудні, 29-го листопада, конферуватиме з першим заступником совєтського прем'єра Анастасом І. Мікояном. Хоч кубинська справа має бути головною темою нарад, то сподіваються, що на конференції будуть порушені також інші проблеми, які мали б бути вирішені між Сходом і Заходом. Найважливішою проблемою буде справа міжнародної інспекції, коли б прийшло до заключення умови про контролю атомової зброї. В Женеві почала працювати розброєнева комісія і представник СССР знов повторив совєтський спротив якійнебудь міжнародній інспекції. Мікоян буде у Вашинґтоні два дні, в четвер і п'ятницю, та розмовлятиме з державним секретарем Діном Раском та з іншими представниками ЗДА. В справі Куби ЗДА домагаються, щоб міжнародна інспекція ствердила на місці, чи дійсно СССР забрав із Куби всю офензивну зброю — далекосяжні ракети, та чи дійсно будуть забрані з Куби впродовж місяця совєтські бомбовики типу ІЛ-28, яких там є 30.

Сенатор Лавші проти Внутрішнього Корпусу Праці

Вашинґтон. — Сенатор демократ Френк Дж. Лавші написав листа до одного із своїх виборців в стейті Огайо, в якому заявив, що він є проти організації Внутрішнього Корпусу Праці на взір Корпусу Миру, що працює в закордонних країнах. Сенатор Дж. Лавші відповідав на листа виборця, який є проти того, щоб організувати Корпус Крайової Служби. Лавші підтримує становище того виборця, бо боїться, щоб не зроблено ще одного кроку до централізації, яка вже і так дуже розвинена у Вашинґтоні. Сенатор Лавші виступає проти того, щоб уряд керував різними ділянками людського життя, бо громадяни ЗДА не потребують такої урядової опіки. Урядові аґенції вже працюють над проєктом закону про організацію Корпусу Служби, бо є заохочені успіхом добровольців Корпусу Миру, які працюють в чужих країнах.

Комунікаційний сателіт „Телстар" перестав працювати

Ню Йорк. — Американська Телефонічна і Телеграфічна Компанія Бел Систем повідомляє, що випущений нею в липні ц. р. пробний комунікаційний сателіт „Телстар" минулого тижня почав незадовільно працювати, а від п'ятниці 23-го листопада перестав працювати. Цей комунікаційний сателіт перший надавав телевізійні програми з Америки до Европи і навпаки, і він дав надію на те, що буде збудована ціла сітка комунікаційних сателітів, яка обслуговуватиме цілий вільний світ, а при згоді з комуністичними країнами увесь світ. Телефонічна Компанія Бел Систем пригадує, що випущений перший комунікаційний сателіт Телстар, був тільки експериментом, і Компанія знала, що він не буде вічно функціонувати. Техніки наземної стації в Андовер, Мейн, які слідкували за сателітом Телстаром, мають дослідити, що було причиною того, що припинилася „праця" цього сателіта. Його соняшні батерії функціонують правильно. Він і надалі передає інформації про радіяцію в космічних просторах і про температуру, але не може передавати телевізійних програм.

Проф. Мирон Заклинський повернувся з дворічної подорожі по Европі

У вівторок 27-го листопада ц. р., редакцію „Свободи" відвідав відомий український педагог проф. Мирон Заклинський, який впродовж двох останніх років, почавши від вересня 1960-го року відбував подорож по різних европейських країнах, зокрема по Франції, Греції, Італії й Еспанії. Під час своєї подорожі проф. Заклинський мав змогу перебути два тижні на горі Атос, де знайомився з манастирським побутом, архітектурою атонських церков й історією Атосу. В Греції відвідав відомі з античної історії місцевості, пам'ятки і руїни такі, як Теби, Дельфі, Ерітрея, Тірінс, Мікени й особливо ж Атени. Після того відбув поїздку по славних своєю історією грецьких островах — Крета, Родос і Кос. Переїхавши з Греції на Сицилію і потім до Італії відвідував там Неаполь і його околиці, Рим, Фльоренцію, Сієну, Парму і Турин. Після кількох місяців відпочинку у Франції, проф. Заклинський відбув двома наворотами подорож по Еспанії, відвідуючи такі міста, як Барсельону, Сараґосу, Мадрид з околицями, Кордобу, Севіллю і Ґранаду — усе місцевості багаті своїми історичними й архітектурними пам'ятками особливо з маврської доби. У Франції мандрував по Альпах, зокрема в Шамоні й околицях Монбляну, і потім відвідував Париж, Ліон із його музеями, Орлеан та Руан. Повернувшись до ЗДА 23-го листопада ц. р. проф. Заклинський задумує виступити з рядом доповідей про свої мандрування і враження і найближчим часом така доповідь про найстаршу з европейських еґейську культуру на Креті відбудеться в рямцях наукового засідання НТШ.

ВСЕЛЕНСЬКИЙ СОБОР ПОЧАВ РОЗГЛЯДАТИ СПРАВУ ЦЕРКОВНОЇ ЄДНОСТИ — НАРАДИ СОБОРУ БУДУТЬ ПЕРЕРВАНІ

Рим. — На пленарному засіданні Вселенського Собору Католицької Церкви у минулий вівторок 27 ц. м. почались дебати над складенням проєкту декларації про з'єднення Католицької і Православних Церков. Цей проєкт має бути одним із трьох проєктів, що стосуються церковної єдности. Інші торкаються теологічних проблем, зв'язаних з проблемою єдности всіх християнських Церков — Католицької, Протестантських і Православних. Розглядається їх в трьох Комісіях Собору: Теологічній Комісії, Комісії для Східніх Церков і Комісії для Християнської Єдности. Вирипула думка про сполучення тих трьох Комісій в одну. Дебатуючі владики звертали увагу на вживання термінології, щоб не ображувати осіб із православного світу, — інші знову вказували на потребу такого з'ясування становища Католицької Церкви до цієї справи, щоб воно не викликало непорозумінь. За скупими вістками про хід нарад на тому засіданні Собору одні вважали, що головною перешкодою для з'єднення Християнських Церков є питання зверхности Папи римського та догма про його непомильність, — інші твердили, що річ не в догмах і теологічних розбіжностях, а в політичних і культурних моментах. Один із теологів покликався на розбіжність, існуючу між ірляндцями та англійцями. На тому засіданні Собору відчитано теж розпорядок Папи, за яким ця теперішня перша сесія Собору закінчиться 8 грудня ц. р. Друга сесія буде скликана щойно на 8 вересня наступного року. Таким чином відпав первісний проєкт, щоб друга сесія відбулась між 12 і 29 червня 1963.

У Франції передбачають поважні політичні зміни

Париж. — У Франції преса присвячує найбільше уваги „революційним" наслідкам останніх парляментарних виборів, які дали велику перемогу президентові де Голеві та поразку політичних партій, що зблокувались проти де Ґоля. Загальне переконання таке, що в майбутньому зміниться у Франції поняття „лівий" і „правий" і що ця лінія поділу піде за цілком іншими критеріями, як було досі. Впливовий паризький щоденник „Ле Монд" перестеріг у редакційній статті президента де Ґоля, щоб він не намагався використовувати своєї виборчої перемоги для закріплювання своєї влади „у вічність" та щоб старався завести „балянс сил" у внутрішніх відносинах. Визначні політики з партій Соціялістичної, Радикальної, Народньо-республіканської і Незалежної висловились за створення одної „недоктринерної партії праці".

Повідомляють про криваві заворушення в Бориничах, Львівської области

Торонто. — Місцевий український часопис „Наша Мета" в числі за 24 листопада ц. р. подав одержану окружною дорогою з України вістку про заворушення колгоспників у відомому західньоукраїнському селі — Бориничах Львівської области. Доведені там до розпуки важкими умовами праці і прохарчування колгоспні робітники збунтувалися і почали формальні бої із з'єднаннями каґебістів, присланих для здушення заворушень. Бунт колгоспників здушено криваво: вісімнадцять колгоспників повішено публічно, 8 самі повісилися, а шестеро попідрізували собі жили, щоб не дістатися живими в руки катів з КҐБ.

Британське Товариство закликає висилати різдвяні вітання Митрополитові Й. Сліпому

Лондон. — Британська нерелігійна асоціяція „Амнестія", що його завданням є допомога політичним в'язням, звернулася із закликом до своїх прихильників із закликом висилати різдвяні привітання двом ув'язненим комуністичними режимами католицьким архиєреям — а саме: Архиєпископові Йосифові Сліпому, Митрополитові Української Греко - Католицької Церкви в Західній Україні та архиєпископові Йосифові Беранові з Праги, ЧСР. В заклику подано, що Митрополит Йосиф Сліпий був ув'язнений Совєтами в квітні 1945 року разом із чотирма іншими українськими католицькими єпископами після окупації Західньої України совєтськими військами і що він перебуває ще й досі в одному із совєтських таборів примусової праці, тепер, мабуть, біля Києва. Мучеництво Митрополита Сліпого було вшановане українською спільнотою у вільному світі в квітні ц. р., і недавно уже під час Вселенського Собору була відправлена на його інтенцію архиєрейська Служба Божа в Соборі св. Петра в Римі, під час якої про страдницький шлях українського Митрополита говорив архиєпископ Іван Бучко, ап. візитатор для українців католиків у Західній Европі. Архиєпископ Беран є в'язнем чехословацького комуністичного режиму і має перебувати тепер в одному з монастирів на Словаччині, де має змогу відправляти приватно Службу Божу і писати свої спогади.

У Швайцарії появилася книжка новель М. Коцюбинського німецькою мовою

Цюріх. — Відоме своїми виданнями, зокрема своїми серіями антологій і виданнями перекладів із літератур усього світу швайцарське Видавництво Манессе видало в серії „Бібліотека світової літератури" німецькою мовою книжку новель Михайла Коцюбинського п. н. „Фата Морґана й інші оповідання". До збірки, крім відомої повісти Коцюбинського „Фата морґана", увійшло ще п'ять інших оповідань, між ними: „Дорогою ціною", „Сміх", „В путах шайтана". Усі оповідання перекладені на німецьку мову українською письменницею і перекладачкою Анною Галею Горбач, відомою із своїх перекладів для антології української прози „Синій Листопад", що вийшла німецькою мовою в одному із західньонімецьких видавництв в 1959 році. До книжки Коцюбинського, що видана дуже добре на гарному папері і зручному форматі і нараховує 438 сторінок, додана післямова Анни Галі Горбач з коротким оглядом розвитку української літератури і життя та творчости Михайла Коцюбинського. „Фата Морґана" Коцюбинського німецькою мовою є покищо першим виданням з української літератури у багатій на переклади з різних світових літератур „Бібліотеці світової літератури" Видавництва Манессе.

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштовує *пленарну наукову конференцію* з доповіддю проф. Юрія В. Шевельова п. н.: „Українське мовознавство на Україні (1953-1961)". Конференція відбудеться в суботу 1-го грудня 1962 року о год. 8-ій веч. в будинку Академії, 206 Вест 100 вул., Ню Йорк.

МЕКМІЛЛЕН І КЕННЕДІ ПЕРЕВЕДУТЬ НАРАДИ В ГРУДНІ НА БАГАМАХ

Лондон. — Британський прем'єр Гаролд Мекміллен і президент Кеннеді переведуть конференцію на Багамському острові 19 і 20 грудня ц. р. Хоч формально конференція відбудеться без устійненого згори денного порядку, проте — за газетними твердженнями — обидва державні мужі розглядатимуть ситуацію, яка склалась унаслідку недавньої гострої кубинської кризи, себто проблеми холодної війни, — поміч Індії в її оборонній війні проти комуно-китайської аґресії, проблему приступлення Британії до Спільного Господарського Ринку та труднощі в Конґо. Це буде шоста з черги безпосередня зустріч американського президента і британського прем'єра впродовж останніх двох років. Остання їхня конференція відбулась в квітні цього року, але Кеннеді і Мікміллен дуже часто обмінювались листами і розмовляли телефонічно, особливо під час кубинської кризи. Президент Кеннеді переведе Різдвяні свята на Флориді, віддаленій від Багамських островів за 200 миль. Багамські острови вибрано на місце конференції тому, що це британська територія, а три попередні зустрічі Кеннеді з Мекмілленом відбувались на території Америки. Мекміллен полетить на зустріч з американським президентом коротко після своїх відвідин у Парижі: на 15 і 16 грудня передбачена його конференція з французьким президентом Шарлем де Голем. Тому він матиме змогу поінформувати през. Кеннеді безпосередньо про хід і вислід своїх нарад з де Голем в справах Спільного Господарського Ринку та дальшої постави у відношенні до проблеми Берліну. За газетними коментарями, ця найближча конференція британського й американського лідерів відбудеться у сердечній атмосфері з уваги на підтримку, що її ЗДА дістали від Британії під час кубинської кризи, та на зріст престижу президента Кеннеді у зв'язку з тією кризою. У цій грудневій розмові буде теж напевне заторкнена справа розвитку подій в Лаосі, де невтральний прем'єр Суванна Фума до цього часу не здобув впливу на окрему армію комуністів.

Заповідають упадок уряду Аденауера в Західній Німеччині

Бонн. — Криза уряду, спричинена виступленням з нього 5-х міністрів Вільно-демократичної партії, яка ультимативно зажадала відсунення з уряду міністра оборони Франца Йосифа Штравса, прийняла такий гострий характер, що впливова „Франкфуртер Альґемайне Цайтунґ" пише про „кризу канцлера". Річ у тім, що названий Франц Йосиф Штравс заперечив у своїй виборчій кампанії в минулому тиждені у Баварії, наче б канцлер Конрад Аденауер не знав раніше про плян репресій проти тижневика „Дер Шпіґель". Тим часом Аденауер твердить, що він був заскочений арештуванням видавця і редакторів того тижневика, що стало праджерелом теперішньої кризи. Вільні демократи вимагають уступлення Франца Йосифа Штравса, як спричинника арешту члена редакції тижневика „Дер Шпіґель" на терені Еспанії. Тим часом політична партія Штравса, якої він є лідером, осягнула блискучу перемогу у недільних виборах в Баварії і канцлер Аденауер не може тепер так легко позбутися Штравса з уряду, навіть, коли б хотів це зробити. Знову ж Християнсько - демократична партія підтримує Конрада Аденауера не хотячи поступитись перед натиском збоку Вільних демократів які відновили свою давню вимогу, щоб 86-літній Аденауер зрікся прем'єрства. Аденауер конферував в цих справах з своїм довіреним міністром д-ром Гайнріхом Кроне та з лідером урядової більшости в парляменті, Гайнріхом фон Брентано. Якщо Аденауерові не вдасться розв'язати позитивно цю кризу уряду, то він буде змушений відійти від влади. За його наступника вважають міністра господарства Людвіґа Ергарда.

ЗДА змагають до замирення в Ємені

Ріядж, Савді Арабія. — Президент Кеннеді вислав в минулому тижні листи до президента Об'єднаної Арабської Республіки Ґамаля Абдель Нассера, прем'єра в Савді Арабії князя Фейсала, йорданського короля Гусейна і президента Ємену Абдуллаха аль-Салала, у зв'язку з затяжною кризою і війною в Ємені. През. Кеннеді запропонував, щоб Об'єднана Арабська Республіка забрала назад свої війська і літаки з Ємену, де вони активно підтримали державний переворот проти тамошнього монарха — „імама" та щоб одночасно Савді Арабія і Йорданія припинили свою допомогу здетронізованому імамові Мохаммедові аль-Бадрові. Республіканський режим, користуючись єгипетськими військами і летунством, панує над більшістю території Ємену, малої арабської країни на Арабському півострові, але названий король, який має підтримку збоку деяких кочівних племен, Йорданії і Савді Арабії, не припиняє боротьби за відзискання престолу. ЗДА радше симпатизують із республіканським режимом, який започаткував відразу різні соціяльні реформи, але не може зражувати собі прозахідніх арабських країн, якими є Йорданія і Савді Арабія та потурати панарабським амбіціям єгипетського президента. Тому воєнні літаки ЗДА перевели прихильну для Савді Арабії демонстрацію, перелітаючи над її столицею, коли літаки Об'єднаної Арабської Республіки збомбардували дві прикордонні місцевості. ЗДА запевнили Савді Арабію, що коли б Нассер повів аґресію проти неї, то вони, ЗДА, готові поспішити їй з допомогою. Поки що ЗДА не визнали ще нового республіканського режиму в Ємені.
блікансього режиму в Ємені.

У СВІТІ

● З Сіяму вже від'їхали 1,800 вояків морської піхоти ЗДА та почався від'їзд 2,300 піхотинців, які прибули туди внаслідку загрози для Сіяму збоку комуністичних військ в Лаосі, коли в Лаосі прийшов до влади коаліційний „невтральний" уряд Суванни Фуми. В останніх днях у Лаосі рішено приступити до створення спільного штабу до існуючих там державної і партійно-комуністичної армій.

● У Ноймюнстері в Західній Німеччині два американські студенти, Деніс Фішер і Майкел Роллінс, обидва 19-річні, які тількищо прибули туди з Данії, померли вночі в своїй готелевій кімнаті внаслідку пошкодженої газової печі. Вони затруїлися газом у сні і лікарська поміч прийшла запізно.

● Делеґація Ґани в Об'єднаних Націях запропонувала, щоб азійсько - африканський бльок в ОН вислав до Індії і комун. Китаю місію з ціллю довести ці дві країни до мирного полагодження їхнього кордонного спору, що дав комуністичному Китаєві притоку до поведення війни проти Індії. Президент Ґани Кваме Нкрумах переконаний, що китайсько - індійська війна може розколоти азійсько - африканський бльок в Об'єднаних Націях на дві взаємно ворогуючі групи.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Слушні пригадки і вимоги

Два роки тому, 14-го грудня 1960-го року, Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла була після довгих і бурхливих дебат величезною більшістю голосів — у формі резолюції 1654 (XVI) — свою відому Декларацію із засудженням колоніялізму в усіх його виявах, в усьому світі і з вимогою застосувати право самовизначення до всіх народів, які ще й досі не мають змоги жити вільним і незалежним життям. Пропонуючи і приймаючи таку Декларацію, свободолюбні держави висловлювали вимогу, щоб принципи цієї Декларації зобов'язували всіх членів Об'єднаних Націй, щоб не було жадного винятку в їх застосуванні, значить, щоб Декларація про колоніялізм була універсальною. Для переведення цієї Декларації в життя і для нагляду над дотримуванням її принципів обрано навіть окрему Комісію Сімнадцятьох.

З того часу пройшло два роки, і право самовизначення і разом із цим свободу й незалежність одержали й одержують все нові країни й народи, стаючи суверенними державами й членами Об'єднаних Націй.

Прийнявши назву Декларацію і увійшли в склад створеної 1960-го року Комісії Сімнадцятьох також Совєти й інші комуністичні держави, але з цілком інших причин і мотивів, як вільні держави Заходу. Комісію Сімнадцятьох комуністичні члени ОН почали використовувати, з одного боку, для безупинних атак на „колоніялізм" західних держав, а з другого — для прикривання свого ж власного колоніялістичного загарбництва, здійснюваного в різних частинах світу.

Безупинні комуністичні наклепи, що, мовляв, єдиними твердинями сучасного колоніялізму є західні держави під проводом ЗДА, як і факт, що ні Москва, ні інші комуністичні держави, які є членами ОН і навіть Комісії Сімнадцятьох, не думали й не думають дозволити, щоб принципи Декларації були застосовані й у відношенні до країн, окупованих совєтськими збройними силами і поневолених червоним імперіялізмом, — спонукали представництва західних держав в ОН, зокрема ЗДА, Великої Британії, Канади й національного Китаю, виступити з основним розкриттям комуністичної перфідії в ставленні до проблеми боротьби з колоніялізмом в усіх його формах та виявах і з засудженням совєтського колоніялізму, що поневолює десятки колись вільних і незалежних народів.

Започаткований з цього приводу минулого тижня бій на форумі Генеральної Асамблеї ОН розгортається з небувалою силою і гостротою. Представники західних великодержав атакують колоніялістичну Москву і її експозитури з допомогою конкретних даних. Вони доводять, на підставі фактів з недавньої історії, що, починаючи від 1939 року, 44 народи із 840 мільйонами населення добилися звільнення з-під колоніяльної залежности західних держав і стали незалежними державами, членами організації ОН. Вони пригадують, що в той же час Совєтський Союз інкорпорував у свій склад 260 000 квадратових миль із 22 000 000 населення, що 96 000 000 людей інших неросійських народів ще й досі не мають права на самовизначення і що, крім них, жертвами совєтського імперіялізму стало багато незалежних колись держав.

Рішучість ведених дебат доводить, що західний світ усвідомив собі уже суть і методи московського імперіялізму й колоніялізму і дає підставу сподіватися, що вільні держави світу скорше чи пізніше перейдуть до конкретної боротьби з цим колоніялізмом за здійснення принципів і вимог прийнятої ними в 1960-му році декларації. З цього погляду дискусія на форумі Генеральної Асамблеї ОН є відрадною й корисною. Для українців вона важлива особливо тим, що в ряді поневолених московським колоніялізмом країн згадується також і Україну, як одну з перших його жертв, як характеристичний приклад московського імперіялізму.

Мирна революція у Франції

Парляментарні вибори у Франції, що відбулися в двох минулих неділях 18 і 25 листопада, скінчилися таким вислідом, що його західня преса називає справжньою революцією. Всупереч усім передбаченням виборчих пророків виграли не зблоковані опозиційні політичні партії, а партія президента де Голя і ті кандидати з опозиційних партій, які виступали одверто під гаслами його політики. Таким чином де Голь направді розпоряджатиме в новому парляменті 275 мандатами на всіх 482. Іншими словами, це перший в історії французького парляментаризму випадок існування поважної і тривкої більшости уряду, та ще й такого, що йому в попередньому парляменті висловлено вотум недовір'я. Політичний сенс виборів цього разу такий, що французький нарід у своїй масі висловився за збереження при владі того президента Шарля де Голя, який картав політичні партії, як „партії минулого", і проповідував потребу сильної і тривкої влади, незалежної від міжпартійних аритметичних комбінацій, інтриг і настроїв.

Практично Франція відвертається від системи поділу громадянства на численні політичні партії і звертається в напрямку створення двох чи трьох великих партій, може спершу у постаті партійних бльоків, щоб наслідувати партійну систему ЗДА і Британії. І хоч нова конституція Франції передбачає і президента республіки і відповідального перед парляментом прем'єра на чолі уряду, проте насправді Франція наближається радше до американської президентської системи, аніж до британської, де монарх не може активно втручатися в біжучі державно - політичні справи.

Другим характеристичним вислідом цих французьких виборів є виелімінування з політичного життя крайньої правиці. Вправді, передвиборча демагогія пришивала де-Голеві та його партії ярлик фашизму, але поважно ніхто цього не брав. Демократія у Франції закоренилась так глибоко у світоглядї і традиції, що фашизм італійсько - німецького зразку 1930-их років чи диктаторський авторитаризм комунізму осоружний однаково таборові де Голя, як і більшості французького народу. Коли ж комуністи зібрали на своїх кандидатів понад 4 мільйони голосів і ввели до нового парляменту 41 посла, замість попередніх 10-ох, то сталося це виключно завдяки підтримці соціял - демократів, які кинули в різних округах свої голоси на комуністів, щоб тільки не допустити до вибору деголіста. Завдяки такому бльокуванню з комуністами соціялісти в новому парляменті матимуть також поважне число послів — 67. Але всі познаки вказують на те, що французькі соціялісти звернуться не „наліво", в сторону комуністів, а „направо", в сторону поміркованих центрових партій, з якими становитимуть третю поважну групу — поруч із де-голістами й комуністами.

Очевидно, що ще завчасно передбачати, як складуться взаємини між режимом президента де Голя і новим парляментом; чи де Голь, спираючись на своїй більшості, легковажитиме ролю парляменту й опозиції, чи буде старатися піти за прикладом ЗДА й Британії, де уряд і опозиція раз-у-раз конструктивно співпрацюють. Від цього залежить також, чи комуністи у Франції будуть ізольовані і їх значення знову падатиме, чи вони пектимуть свою печеню на ворожнечі між усією парляментарною опозицією — в тому числі й поміркованим центром — та режимом. З увагу на пізній вік президента де Голя і на те, що його наступник напевно не матиме його персонального авторитету, треба здогадуватися, що де Голь використає свою виборчу перемогу для злагіднення, а не загострення політичних відносин.

Відомими є ворожість де Голя супроти комунізму й СССР та його прив'язаність до ідеї мілітарно й господарсько сильної об'єднаної Европи. Тому мирна революція, яка стабілізувала режим де Голя — це добра вістка для всього вільного світу.

М. Прокоп

КУБИНСЬКА ЛЕКЦІЯ

Порівняно скоре поладнання кубинського конфлікту, що — як на перший погляд могло здаватися — мав у собі елементи світової воєнної пожежі, дозволяє зробити, принаймні, частинні висновки з того, що сталося. При тому ці висновки відносяться, не так до самої Куби чи Кастра, як до справжніх акторів драми, яка на кубинському тлі пройшла на наших очах в останніх тижнях. Деякі з тих висновків далекойдучі.

Сили фактичні і сили уявні

Рудольф Челлен, видатний шведський геополітик і економіст початку нашого сторіччя, одну працю якого свого часу передкладено також на українську мову, писав, що тільки в умовах великої кризи або війни можна пізнати питому вагу держави. Якщо це твердження прикласти до кубинського конфлікту, стає ясним, що у той час виразніше, як будь-коли, виявилося, що тільки Америка і Совєтський Союз є тими великодержавами першої ранги, від яких залежить питання війни або миру, отже й доля багатьох народів. Тільки держава такого маштабу, як Совєтський Союз, могла дозволити собі будувати ракетні бази на передпіллі Америки, і тільки Америка з її величезною воєнною машинією могла змусити большевиків ці бази звідтіля забрати.

Водночас в днях кубинської кризи до властивої пропорції були зведені всі інші сили сучасного світу. Совєтські сателіти не мали іншого вибору, як підтримувати Москву тоді, коли вона бази на Кубі будувала і тоді, коли вона їх розмонтовувала. Китайці, якими конфлікт між Америкою і СССР на руку, були і є невдоволені з замирення на кубинському фронті, але нічого вдіяти не можуть. Навіть найбільш критичні до політики Вашингтону на Кубі англійці заявили свою солідарність з Америкою. А вже коли йде про невтральний бльок, то його спроможність вплинути на розвиток кубинського конфлікту виявилась просто нікчемною. Хоч прикро це стверджувати, але моральні вартості, на які слабкі і невтральні народи часто покликаються, мусіли в кубинському конфлікті поступитись перед ракетами, бомбовиками, літаконосцями та підводними човнами. Той, хто їх не мав, або мав замало, не міг навіть пробувати сідати до гри в кубинського покера.

Легалізація сфер впливів на обрії?

Другий висновок, що його в нас звичайно роблять з кубинської кризи, такий: з Москвою можна говорити тільки з позиції сили, і тільки перед силою вона поступається. Мовляв, як довго Кеннеді перереконував Хрущова забиратися з Куби, Хрущов запевняв, що ніяких баз на Кубі не має. Коли ж Кеннеді стукнув кулаком об стіл, Хрущов побачив, що діло серйозне, і поступився. Це, очевидно, правильно. Але це — не все.

Попепше, в критичних днях кубинської кризи виявилось, що, не зважаючи на величезний мілітарний потенціял Совєтського Союзу, він не є таким сильним, як це хоче він здаватися. Кубинська авантюра Кремлю з розбудовою на Кубі ракетних баз була класичним прикладом помилкової калькуляції об'єктивних воєнних спроможностей. Коли Хрущов посилав ракети на Кубу, він таки, мабуть, вірив, що американський уряд, надто трусливий для рішучої акції, обмежиться тільки протестами на форумі Об'єднаних Націй.

Подруге, Москва до війни не готова, її не хоче, і вона їй непотрібна. В умовах провалів у совєтському сільському господарстві, невдоволення народів СССР, непевности сателітів, конфліктів з Китаєм і Альбанією, війна для Москви могла б стати дуже небезпечною річчю. А втім, якщо йде про політичну інфільтрацію Південної Америки, то Кремль може це робити без війни.

Потретє, будуючи бази на Кубі, московські комуністи мусіли бути свідомі того, що вони входять у географічну і політичну сферу, що досі уважалась виключною сферою американських держав, зокрема ЗДА. Навряд чи серед пляновиків такої політики була надія на те, що вони зможуть вдержати свої кубинські бази у віддалі тисяч кілометрів від совєтського материка. Що більше, видається сумнівним, чи в Москві колинебудь серйозно думали боронити режим Кастра, коли б проти того режиму піднявся кубинський народ і його підтримала Америка. Навпаки, є багато причин думати, що Москва обмежилася б тоді протестами на форумі ОН і атаками власної пропаганди.

Натомість те, на що Москва могла сподіватися і що сподівається осягнути — це використати Кубу для торгу з Америкою за справи ширшого значення. Не можна забувати, що ще під час другої світової війни і по ній Сталін пропонував Рузвельтові і його наслідникам поділ світу на сфери російських і американських впливів. Подібне, зрештою, перед тим Сталін пропонував Гітлерові. Коли ж Америка на це не погодилася, Москва почала домагатися хоч би частинного здійснення цього пляну у формі визнання за нею легальности повоєнних підбоїв у Східній Европі. Одною з форм такої легалізації мало б бути погодження Заходу на перманентний поділ Німеччини і взаємне зобов'язання: ані ви, ані ми не будемо втручатися в чужі справи. Частинне поладнання кубинської проблеми створює добрий клімат для відновлення таких торгів.

До речі, не можна сказати, що совєтські сугестії не мали прихильників на Заході. Аналізуючи ці питання, газета „Нью Йорк Таймс" з 28 жовтня ц. р. писала, що коли відкинути всі „міти" і „пропаганду", то основні принципи американської закордонної політики у відношенні до СССР полягають в тому, щоб: 1) „жити і дати жити", 2) „погодитись на комуністичну контролю половини Европи та величезних територій Росії і толерувати могутній вплив Совєтів та китайців на такі країни, як Фінляндія або Бірма, визнаючи водночас інтереси комуністичного бльоку в цілому світі". Якщо так, тоді від такої політики зовсім недалеко.

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЧИ Є СОВЄТСЬКА ВЛАДА В СЕЛІ НИКОЛЬСЬКОМУ?

Таке, здавалося б, дикевинне питання ставить кореспондент „Ізвєстій" в числі з 26-го жовтня, маючи на увазі село, розташоване в Знам'янському районі Тамбовської області — за тисячу кілометрів від найближчої капіталістичної країни. Вже ніякого організованого протисовєтського повстання там не відбувалося, сільрада урядувала й урядує, міліція складає протоколи на колгоспників, а колгосп „Ленінський шлях" — якщо вірити його голові — збирається до уже котрий рік навіть виконати визначений йому згори виробничий плян.

І проте, питання кореспондента має під собою дуже поважну підставу. Справа бо в тому, що згадане село опанувала була група „ледарів і хуліганів", яка — при пасивному ставленні колгоспного населення — фактично перебрала всю владу в свої руки.

Причиною цього „державного перевороту" було — на думку кореспондента „Ізвєстій" — те, що в селі Никольському люди тримаються нарізно і кожне думає лише про себе, про свої власні інтереси, не дбаючи про інтереси колгоспу й соціялістичної держави. І на цьому, мовляв, грали підривні елементи. Вони стероризували село, і голова колгоспу з сільським партійно-комсомольським активом не відважувалися ставити їм спротив. А міліціонер з „народною дружиною", що своїм найпершим завданням має поборювати бандитів і хуліганів, — взагалі не подавали голосу, мовчки сприймаючи події.

„Тепер нелегко відновити крок за кроком, — пише кореспондент „Ізвєстій" — як це сталося, що хулігани стали погрозою всього села і ніхто не пробував їх приборкати. Але факт залишається фактом: вистачало п'яним ледарям заглянути на фарму, як доярки ховалися по кутках, а дорослі чоловіки, ті, що не раз дивилися смерті в очі на війні, розгублювались й тікали".

Кореспондент відверто признається, що „в обороні совєтської влади і її престижу, в обороні рідного колгоспу" виступила в селі одна-одинна людина: колгоспний бригадир Єлагін, член комуністичної партії і депутат сільської ради. Звертаючись до населення села Никольського, кореспондент з докором питається:

„Колгоспники, ви ж самі обрали Єлагіна своїм депутатом. Він боровся з ледарями й хуліганами і захищав, як тільки міг, не себе — колгоспне добро, ваш спокій, і згинув він у боротьбі, як гинули солдати, захищаючи совєтську владу".

Група „хуліганів і ледарів", що опанувала с. Никольське, винесла Єлагінові, сільському активістові, вирок смерти. Про це знав голова сільради, знала міліція і „народна дружина". Яка ж була їх на це реакція? — Вони уклали акт, в якому сказано дослівно, що „Єлагін може в цій справі звернутися до народного суду, як . . . приватний обвинувач". Ось як стероризоване було сільське начальство!

І Єлагіна вбили „ледарі і хулігани", закололи трійчатими вилами на полі, біля трактора, коли підійшов він перевіряти роботу бригади. Тракторист його не боронили, вони посідали на машину і чимдуж поїхали геть, подалі від біди . . .

Хулігани знову появилися в селі, захопили колгоспного воза і погнали на фарму, щоб розправитися з тими особами, які їм кричали вслід проти них акт. Не знати, чим би все те скінчилося, якби до села не наспіли з районового міста помічник прокурора, слідчий та лейтенант міліції. Після запеклого спротиву представників влади — один з поранених одною ногою, другий із скаліченою рукою — хуліганів заарештували. А тут же поруч, в цей час, немовби приреслими підошвами до землі, стояли трактористи, комбайнери, колгоспники. Стояли і дивилися, не рушаючи з місця . . .

„Не один рік бандити творили в селі все, що хотіли, — закінчує свою статтю кореспондент „Ізвєстій". — Нарешті, вчинили вони убивство. Все на виднові, все на очах людей. Тож, даруйте, чи не можемо ми тут поставити питання: а чи є в селі Никольському совєтська влада?"

Коли в такий спосіб центральний орган совєтської влади, московські „Ізвєстія" ставлять справу, тоді звичайно набирає вона всесоюзного резонансу. І тоді підсовєтські люди догадуються, що не йде тут про якесь там село Никольське, а йде про щось куди більше.

„Ізвєстія" з 15-го листопада подають широкий репортаж з села Никольського, де відбувався показовий судовий процес над убивцями Єлагіна. На тому процесі один з никольських комуністів казав: „Ми, як боягузи, відступили перед жменькою хуліганів і злочинців, поховалися по кутках, не дали нищівної відсічі злочинним елементам". Очевидно, вирок для всіх підсудних буде один: розстріл. Ну, і звичайно, як буває в таких випадках, вже полетіли із своїх постів більші й менші начальники: голова райвиконкому, начальник районового відділу міліції, голова народного суду.

Бандитизм і хуліганство широкими хвилями розлилися по Совєтському Союзу. В Америці називають це дуже прикре явище „молодечою злочинністю". Але коріння його різне в Америці і СССР. І тому розгром колгоспної фарми в селі Никольському і замордування активіста — це не просто хуліганство, не просто бандитизм. Це — також вияв органічної ненависти до колгоспної системи і сільських активістів - комуністів. Тому й ставить кореспондент „Ізвєстій" всю цю справу в політичній площині.

В. С-ко

НОВОМУ ДНЮ

Що день новий —
нова сторінка,
Життя нечитаного тома,
Твори! дерзай!
бутгя хвилинка,
Поки вогонь
не загасить втома.

Життя — незмірний океан:
Стихія, горінь,
безмежжя плавань,
Новому дню співай пеан,
Човен причалюй
в тихих гаванях . . .

М. МАТУЛА

З білоруського життя за кордоном

У порівнянні з українською, білоруська політична еміграція кількісно невелика; вона скупчилася найбільше в Америці. Тут є білоруські церкви, народні доми, клюби, курси білорусознавства, хори; тут виходить „Бюлетень Ради Білоруської Народної Республіки" (одна, речник білоруської еміграції, часопис „Бацькаўшчына" виходить у Німеччині).

Важливою подією в житті білоруської еміграції були відвідини президента уряду БНР в екзилі М. Абрамчика різних міст З'єдинених Держав. У зв'язку з цим відвідинами був сформований новий уряд БНР в складі з неминним президентом: Кушаль Францішак — голова, Кендиш Васіль — секретар фінансів і заступник голови, Запрудник Янка — секретар інформації, Кажан Віталі — державний скарбник. Фінансування справ, поїздок, пресових видань і т. п. представників свого керівництва білоруська еміграція проводить шляхом добровільного оподаткування.

Президент уряду БНР в екзилі М. Абрамчик виявляє велику активність, стараючись зацікавити світ проблемою поневолених народів та справами білоруського народу зокрема. За останній час він у Франції відвідав, крім Америки, Бельгію, Англію, Західню Німеччину. Він затвердив інформативну статтю про Білорусь для збірника про народи Паризького Бльоку (вийде англійською мовою); звернувся спеціяльним листом до Американського Комітету, в якому поставив питання про поширення білоруських програм у радіо „Свобода" в Мюнхені та про національне поліпшення тих програм; він робить заходи, щоб у підготованні тієї програми в Гамбургі радіопередачі із Західньої Німеччини включено передачі білоруською мовою. Впродовж чотирьох днів президент М. Абрамчик, в супроводі радника У. Бортника, відбував інформативні розмови про Білорусь з представниками західньонімецької влади у Бонні. У Бельгії він поробив заходи для отримання білорусами стипендій на університетських студії. В Англії виступав на зборах Згуртування Білорусів Великобританії та перед польською громадою в Лондоні, на запрошення товариства польських професорів. Там говорив він по-білоруськи. Ректорат Польського університету в Англії підкреслила необхідність міцнішого зв'язку польської еміграції з білоруською.

Хоч білоруси на еміграції відносно небагато і хоч вони не раз мають труднощі із збиранням національного податку, все таки вони самі оплачують радіопрограми білоруською мовою в Еспанському Національному Радіо, де мають змогу говорити правду про національно - соціяльне поневолення Росією Білорусі.

Також, без огляду на фінансові труднощі, не тільки не заникає, а й розвивається видавнича діяльність білорусів за кордоном, їхня рідна література й наука. Нещодавно вийшло нове число ілюстрованого журналу „Беларуская Моладзь" (двомовне — по-білоруському й по-англійському); вийшла друга книга „Записів" Білоруського Інституту Науки й Мистецтва, за редакцією д-ра С. Станкевича (там є цікава праця про спроби на Білорусі русифікаційними заходами совєтської влади); вийшла повість „Змагарния дарогі" А. Акула, з тематикою другої світової війни і т. д. У Нью-Йорку виходить „Бюлетень Ради БНР", що містить, крім офіційних повідомлень уряду в екзилі та інформацій про життя білорусів за кордоном, змістовні відповіді-репліки совєтській газеті „Голас Радзімы", призначеній для білорусів - емігрантів.

Цікава найновіша інформація з білоруського Полісся, одержана від людей, які недавно прибули на Захід. Люди не вірять там у тривкість сучасного політичного становища і чекають „коли, вже нарешті росіян викинуть з Білорусі"; населення цікавиться західніми радіовисильнями, що передають свої програми білоруською мовою, — з програми „Голосу Америки" кажуть, що „большевики водять американців за ніс", а найкраще сприймають Еспанське Національне Радіо.

Б. Гальчук

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(41)

Кілька хвилин вони мовчки стояли коло письмового столу. Стримуючи своє внутрішнє хвилювання, Ходжаєв замислено дивився у вікно і спокійно казав:

— Розумієтеся, коли ми не маємо рентгенологічних даних, не зробили зондування, ми не можемо робити ніяких остаточних висновків. Це тільки припущення, один із варіянтів... До того ж, треба перше відкинути можливість функціонального захворювання страховоду, можливість новоутвору середостіння, або, нарешті, навіть аневризму аорти... Проте, ви самі розумієте... — Ходжаєв співчутливо подивився на Олександра Івановича і приглушеним голосом закінчив: — Симптоми дуже підозрілі...

Якби це була не його мати, а хтось інший, йому, як лікареві, було б прикро, що хворобу діягностував не він, а інший лікар; йому було б неприємно й соромно перед начальником, що він проглядів у хворої рак, тоді як симптоми були такі виразні, що випадок можна було б назвати „студентським раком", який легко може розпізнати й недосвідчений студент - медик. Але це була його мати, мати, що жила з ним поруч, яку він бачив щодня, мати, яка лише рідко очима маріяла, сохла, згасала, а він нічого того не помічав! Не помічав, — і він як лікар, і як син... Як же могло статися?..

Не як лікар, а як людина, мати якої небезпечно хвора, він уже не сумнівався в слушності страшної діягнози. В пам'яті виринули, як непоодинокі давно мати відмовилась від ковбаси, а потім узяла шматочок і їй стало зле, виринало ще багато - багато дрібниць, які він механічно зафіксовував у пам'яті раніш, не надаючи їм ніякої ваги, а тепер вони з невблаганною об'єктивністю ствердили зловісну діягнозу. Він пригадував їх поза своєю волею одне за одним і все питав себе: „Як же, як могло статися, що я нічого того не помічав?.."

Усе, що відбувалось тепер навколо, було ніби завішане густою марлевою сіткою. Він чув, як Ходжаєв казав йому, що треба якнайшвидше зробити рентгенографію огрудя, чув, як він радив йому негайно взяти відпустку; Олександр Іванович зрозумів, що хворобу матері знають уже й інші, бо Пісочник умовляла стару завтра ж їхати до району й обіцяла прислати по неї з тропічної станції підводу; чув навіть, як дружина пошепки питала Пісочкину: „Це не заразне?". Та все це він сприймав уже здалека, ніби воно відбувалося десь на сцені в якійсь важкій драмі, де він уже зіграв свою ролю, тоді як інші ще грали далі...

Мозок його тільки сприймав слова, не розбираючи їх поняття, і недбало відкладав їх кудись набік, а просто перед ним стояло оголене, болючо - реальне, страшне її своїй правдивості: мати хвора на рак, рак стравоходу — одну з найтяжчих і безнадійних, надто при задавненому стані, форм раку...

І знову, і знову перед ним ставало питання, на яке він не міг знайти собі відповіді: „Як це могло статися?..

XIX

Йому застелено постіль на канапі в його кабінеті, як то він просив, але спати він не міг. За ширмою спала, чи удавала, що спить, його мати. Олександр Іванович напружував слух, щоб почути її дихання, але за ширмою було тихо.

Мати ще житиме який час — два, три місяці, може півроку, може навіть більше, та однаково — вона вже приречена. В її кволому організмі поволі, але невпинно точиться страшна руйнація, яку ніщо, ніщо, крім вчасного хірургічного ножа, не може спинити. Вчасно!.. Рак стравоходу ніяким собі поперва не виявлю, і перші симптоми, перші скарги хворого з'являються звичайно тільки тоді, коли хвороба зайшла вже далеко. Мати ніколи не скаржилась, навіть сьогодні вона не спитала ні Ходжаєва, ні самого Олександра Івановича, коли Ходжаєв поїхав, — яку ж хворобу знайшли в неї. Сашко начальник та й сам Сашко, що, хоч і силкувався, кінець - кінцем, опанувати себе й бути при матері спокійним, та це легко виходило в нього.

Коли ж, коли могла початись у матері підступна, невидна хвороба?.. Олександр Іванович намагався пригадати, коли саме почала мати марніти, коли змінився її настрій, коли вона стала сумною, мовчазною, але йому здавалося, що мати ввесь час, відколи він узяв її до себе, була однакова: худою, мовчазною і зажуреною. Тільки сьогодні, віднині, що все вже їм стало ще щось, що різко відмежувало її від усього того, що живе і ще буде жити, що їх його мати незабаром має вмерти. Це щось, як жива, третя істота, було тепер невидимо тут, у кімнаті, причаїлось за ширмою коло ліжка матері й нечутно витискає з життя його суму, покірну матір. І це воно принесло сьогодні з собою до приміщення дух приреченості й неминучости, аж навіть Ніна Олександрівна круто змінилась: розмовляла тільки пошепки, крадькома й з острахом поглядаючи на свекруху, скрушно зідхаючи, й нічого не давала свекрусі робити. Вона сама принесла з кухні вечерю, до якої, крім неї і Васі, не доторкнулися ні чоловік, ні, поготів, свекруха, застелила свекрусі ліжко, старанно вибивши матрац і подушки, щоб стрій було м'якше лежати, й зовсім не здивувалася, коли Олександр Іванович попросив її застелити йому окремо в кімнаті, де спала його мати. Та саме від цієї запопадливости й бажання прислужитись свекрусі, що їх тепер раз-у-раз виявляла у різних дрібницях дружина, йому ще більше здавалося, що вже — по всьому, що мати вже вмирає і дружина тільки поспішає виправити її пристойно в останню путь... Це нервувало його і, коли дружина близько коло нього проходила, він намагався не зустрічатися з нею поглядом.

Так, мати ні на що не скаржилася. Ніколи не нарікала вона на свою долю. А коли долю, що одних чомусь пестить, а інших несправедливо обминає своєю ласкою, підсувала їй нове горе, нову біду, вона тільки журно казала: „Так судилося...", „Не так сталось, як гадалось...". З дивовижною покорою несла вона свій далеко до невідомої мети своє горе, свою любов, своє надламане сиротливе життя...

Мабуть, і сьогодні, якби тільки Олександр Іванович міг розповісти їй усе про її хворобу, об'єктивно змалювавши безнадійність її становища, вона тільки зідхнула б і тихо сказала б: „Так судилось..."

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ. ОПІКА І ДОПОМОГА ЦИМ ІНВАЛІДАМ — СПРАВА НАШОЇ ЧЕСТИ І ПОВИННОСТИ!

Пожертви висилати до ЗУАДК у Филаделфії: United Ukrainian American Relief Committee, P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

КУБИНСЬКА ЛЕКЦІЯ

(Закінчення із стор. 2-ої)

ко до визнання леґальности повоєнних совєтських підбоїв. Коли Москва вимагатиме такої леґалізації статусу кво за ціну поступок на Кубі, це збільшує її шанси. При чому не можна забувати, що, хоч під тиском американської бльокади Хрущов ніби скапітулював, а Кеннеді виграв, американський успіх доволі малий, якщо його ціною мали б бути ґарантії для Кастра і леґалізація совєтського стану посідання в Европі.

Нарешті, треба ще пригадати, що від якогось часу на американсько-совєтських взаєминах лежить тінь комуністичного Китаю. Нічого так не прагнуть на Заході, як поглиблення непорозумінь між Китаєм і Совєтським Союзом. Як писав „Ню Йорк Таймс" з 20-го листопада, „розрив між ними розкрив би зовсім нові перспективи як для Совєтської Росії, так і для Заходу, бо вони одного дня мусіли б стати в обличчі спільного ворога". Яке значення в обличчі таких перспектив може мати мала Куба?

Кубинська лекція для кубинського народу

На закінчення може постати ще питання: яка ж роля в кубинській кризі кубинського народу, в тому числі й тих учасників кубинського визвольного руху, які по невдалому висаді в квітні 1961-го року опинилися в тюрмах або на еміґрації? На жаль, треба сказати, що їхня роля в останньому конфлікті, була мінімальною або й ніякою. На політику Америки у відношенні до Москви чи Кастра вони ніякого впливу не мали. Що більше, вони мусять тепер рахуватися з можливістю леґалізації режиму Кастра за ціну порозуміння між Вашинґтоном і Москвою. Правда, ціна Кастра у його московських протекторів також не багато більша. Для них він — інструмент гри, а не суб'єкт політики. З ним вони рахуються настільки, наскільки він опановує становище на Кубі, і рахуватимуться доти, поки він їм вигідний. В обличчі такої невеселої дійсности кубинський нарід і його визвольний рух мусять покладатися насамперед на самих себе, на свою організовану боротьбу.

Не можна сказати, щоб ця гірка лекція не мала значення також для інших народів, які борються за незалежність, хоч би для українського.

Українська Громада міста Ню Йорку на першому місці

ЗБІРКИ НА БУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНҐТОНІ

Третій Список Жертводавців, датків і пожертв на пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні, приносить сенсаційну вістку:

Комітет Пам'ятника Шевченкові міста Ню Йорку (Манґаттен та Бронкс) своєю останньою збіркою в сумі $2,838 поставив українську Громаду міста Ню Йорку на перше місце. В списку поміщено 44 громади, що досі зібрали і переслали до Краєвого Комітету збірки в сумі понад $1,000, між ними на першому місці — вперше місто Ню Йорк (Манґаттен і Бронкс).

Коли в червні 1961 Комітет в Боффало голосив виконання своєї квоти, то Комітет Пам'ятника Шевченкові в Ню Йорку щойно почав оглядатися і стояв далеко поза Филядельфією, Шикаґом та Клівлендом. Нині між 44 українськими громадами, місто Ню Йорк стоїть на першому місці збіркою в сумі 21,209.74 долярів.

В третьому списку Ню Йорк занотований датками від 4-ох товариств на суму 240 дол. і 232 індивідуальних жертводавців на суму 2,598 двольярів. Крім того 6 жертводавців надіслало свої датки безпосередньо і то на суму 345 дол.

Отож врешті Ню Йорк на першому місці! Однак поінформовані ще й тепер припускають, що досі з українців міста Ню Йорку тільки одна п'ятина зложила свої датки на будову Пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

Краєвий Комітет Пам'ятника Шевченкові в Америці

Листопадові Роковини ОБВУА в Рочестері

3-го листопада о год. 6-ій вечора відбулися ширші сходини членів ОбВУА при співучасті запрошених членів I-ої Української Дивізії та УПА в залі гр.-кат. церкви св. Богоявлення при вул. Картер для відзначення Роковин Листопадового Зриву 1918 р.

Того ж дня в тій же церкві відправив молебень за спокій душ поляглих героїв парох Всч. о. Городецький. Після молебня учасники зібралися в шкільній залі, де відбувся військовий апель. — Д. Хоптяк запросив до слова д-ра Лева Рубінґера, котрий виголосив доповідь на тему: „Світлі дні Листопадового Зриву", яку присутні прийняли рясними оплесками.

Після доповіді, голова ОбВУА Д. Хоптяк візвав присутніх вшанувати пам'ять поляглих героїв однохвилинною мовчанкою.

Вкінці була товариська гутірка при скромній перекусці.

Ю. М.

Храмове Свято в парафії св. Покрови в Петерсоні, Н. Дж.

Випадково я потрапив на Храмове Свято в парафії св. Покрови в Петерсоні, і рішив про це написати до „Свободи". 14-го жовтня побачив ґурт людей на хіднику, і бачив, як з авта вийшов Високопреосвященний Владика Мстислав.

Привітливо привітавшися з людьми, Владика пішов до настоятеля церкви о. прот. Шпаченка. Кілька хвилин пізніше Владика пішов до церкви, на дорозі його зустрічали квітами учні рідної школи. На сходах церкви з хлібом і сіллю зустрів його голова парафіяльного уряду п. Комар. В церкві Владику зустрічали отці духовні: о. протоєрей Шпаченко, о. прот. Хворостій, О. Желехівський, о. Коваленко і о. протодіякон Рибачук. Хор співав „Достойно". Хор великий, з сусідньої парафії св. Вознесіння з Пасейку з диригентом проф. Шевчуком, прийшов звеличати архиєрейську Службу Божу. Проповідь виголосив Владика, закликаючи вірних до дальшої праці.

о. прот. Шпаченко запросив всіх присутніх на обід, що відбувся в польському народному домі. Туди прибули три хори з Пасейку і танцювальна група. З появою на залі Владики, хор „Дніпро" під диригуванням проф. Глинського відспівав „Многая літа". Хор ім. Лисенка під диригуванням проф. Шевчука відспівав „Отче наш" (Вербицького).

Після благословення Владики почався обід. Тостмайстром був о. протоєрей Хоростій. Перше слово виголосив Владика Мстислав закликаючи людей, щоб не забували, якого вони роду і пригадав справу будови Церкви Пам'ятника. І на його заклик збірка на Церкву Пам'ятник дала $ 280. Голова парафіяльної управи п. Комар пожертвував $ 100.

Після промов почався виступ хорів: Хор ім. Лисенка виконав „Блажен муж", „Ой зійшла зоря", „Слава на небі Богові", „Всі ви хлопці баламути" і „Сусідка". Хор ім. Лисенка заслуговує на велику увагу. Він виконав духовні пісні. — Хор „Дніпро" в сумівських одностроях пригадував Січових Стрільців.

Потім виступила танцювальна група під керівництвом інженера Бакальця. Бурю оплесків отримав танцюрист В. Юрченюк за танець „Чумак". І ось виступ хору „Воян" під диригуванням п. Костишина, який виконав пісні „Через поле широкеє", „Україно, зоре", „Огні горять", „І в нас, і в вас". Пісня „Через поле широкеє" привернула увагу всіх. Сольоспіви п. Р. Микити і пані А. Макаренко були виконані чудово. В сольоспіві пані А. Макаренко вилила страдання розпятого Ісуса Христа.

Це храмове свято в парафії св. Покрови в присутності В. Преосвящ. Владики Мстислава прийшло у високо-релігійному піднесенні парафіян і присутніх, і настоятель парафії о. прот. Шпаченко сердечно дякував всім, що звеличали це свято. — Це був день огляду українських сил в Петерсоні. День огляду нашої української єдности, солідарности і наших спроможностей. Велика заслуга в організації цього Свята належить голові Комітету для підготовки Храмового Свята п. Юрченкові і сестрицтву цієї парафії.

С. Ч.

Відзначення Листопадових Роковин у Денвері, Колорадо

4-го листопада українська громада в Денвері відзначила 44-ті роковини Листопадового Зриву Святочною Академією, влаштованою місцевим Відділом УККА.

Скромно, але гарно прибрана сцена; тризуб, символ української державности, в центрі та знаменні дати на килимі притягали зір глядача, пригадуючи йому про знаменну подію.

Досконала, хоч і дискусійна деякими точками свого змісту, святочна доповідь головного доповідача п. мґр. Івана Костюка докладно висвітлила Чин Листопадового Зриву, його вагу в відродженні української державности, причини поразки та програної військової боротьби за Львів.

Доповідач вдало та слушно підкреслив, що акт 1-го листопада є символом прагнення західніх українців до державности та є актом соборницького українського патріотизму, котрий був доконаний в ім'я незалежности цілої української нації.

Аналізуючи історичні події доповідач правильно зазначив, що Акт 1-го Листопада у Львові був би неможливий без попереднього проголошення Суверенної Української Народньої республіки 22-го січня 1918-го року та є безпосередньо пов'язаний з 2-им січня 1919 р. — актом проголошення Української Соборности.

Мґр. І. Костюк наголосив правду Акту 1-го Листопада, котрий заманіфестував, що горде місто славного князя Лева — Львів, завжди був, є і буде українським, а тому захланні сусіди українських територій хай зроблять собі з цього відповідні висновки.

Найкращою точкою Академії була добра гра на фортепіяні молодої пластунки Ірки Волянської.

Найвідраднішим явищем Академії була присутність молоді, згуртованої в місцевих Пласті та СУМА, котра своїми уніформами прикрашала залю.

Приємно було бачити наших наймолодших згуртованих в Пласті та старшу молодь в сумівських одностроях, що уважно прислухались до патріотичних слів доповідача — „свою Україну любіть!"

Подяку за активізацію нашої молоді в наших національних імпрезах та її зацікавлення боротьбою Українського Народу за свою волю і незалежність, треба віддати проводам місцевого СУМА та Пласту.

Л. З.

ПЕРЕКЛАДИ З ШЕВЧЕНКА НА ЧУЖІ МОВИ

Працюючи над збиранням і виданням перекладів з Шевченка на різні світові мови, розшукую за книжковими чи журнальними публікаціями таких перекладів особливо ж у мовах народів СССР (білоруська, литовська, естонська, чуваська та ін.). Хто мав би такі видання і міг би їх позичити, продати чи заміняти, прошу писати на адресу:

B. KRAWCIW
c/o "Svoboda"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Шостий Делеґатський З'їзд УНДС в ЗДА

1-го грудня відбудеться в Ню Йорку шостий Делеґатський З'їзд Українського Національно-Державного Союзу в ЗДА з участю канадійських гостей, в залі Катедри св. Володимира, 160 Вест, 82 вул. Відкриття З'їзду буде о 3-ій год. по полудні. З доповідями виступлять: пані Наталя Холодна на тему — „Мій і Уенерівська молодь" та інж. Є. Пастернак з Канади на тему — „Україна і українська еміґрація.

О 7-ій год. вечора відбудеться прийняття для гостей і учасників З'їзду.

Є. П.

Помер сл. п. Д. Мальчеський

Дітройт, Миш. — 9-го листопада розійшлася по Дітройті сумна вістка, що помер Д. Мальчеський. Його смерть була болючим ударом не лише для найближчої родини померлого, але також для всіх тих, що його знали і з ним дружили, бо Покійний був примірним мужем і батьком, був релігійним і активним членом громадського життя.

Д. Мальчеський народився в 1898 році, в містечку Мельниця, Борщівського повіту в західній Україні. До Канади прибув молодим хлопцем в 1914 році, до своїх двох братів у Вінніпеґу, Манітоба. Згодом став на працю в залізнодорожній компанії „СІ Н Р" і в 1920 році одружився з Марією р роду Проведа. Був ціле своє життя активним на релігійному і народному полі. Належав до гр.-кат. парохії св. о. Николая, де був секретарем 18 років, і був довгі роки в шкільному комітеті.

До Дітройту, Миш., перебрався в 1953 році, де перебувала сестра його дружини Катерина, заміжна Ониськів. Тут належав до парохії св. Івана Хрестителя і до Української Мишиґенської Ліґи.

Похорон відбувся 12-го листопада. Панахиду відправив Всеч. о. Андрій Трешневський. Присутня була група членів „Лицарів Колюмба", до яких належить син Покійного Євген. На місце вічного спочинку відпровадив Покійного Всеч. о. Василь Яремак. По похороні відбулася тризна, під час якої, родина і ближчі приятелі зложили на „Невянучий Вінець" на могилу Покійного $ 20, які призначено на пресовий фонд „Веселка". В глибокім смутку лишилися: дружина Марія, 2 сини, Евстахій в Вінніпеґу і Євген з дружиною, та донька Петрішія заміжна Оверб! в Дірборн, Миш., шваґер Антін і Катерина Ониськові з Дітройті, Миш., та шваґри у Вінніпеґу, Манітоба.

Всім учасникам панахид і похорону та за пожертви — від родини щира подяка.

П. Д.

Конференція делеґаток УЗХ в Рочестері

16 і 17 листопада 1962 р. в залях Укр. Демократичного Клюбу в Рачестері відбулася конференція делеґаток Українського Золотого Хреста. Темою нарад були справи Товариства.

В нарадах брала участь голова СФУЖО Олена Залізняк, голова УЗХ, д-р М. Квітковська, культ.-освітна референтка УЗХ д-р Рабій-Карпинська, М. Семеген, фінансова референтка та Б. Стрижовська (Дітройт), Варвара (Філядельфія), Верґун, Зелез, Карабіневич, Повх (Рачестер), Бігун, Дуб (Клівленд), Іванів і Кузик (Шикаґо).

Головна Управа та учасниці Конференції прийняли і затвердили Видавничу Комісію творів О. Теліги. Редакцію творів погодився перебрати ред. О. Жданович (Париж). Завданням Комісії є старатися зібрати по змозі усі ще не друковані твори Поетки та придбати фонди на це видання.

Ухвалено половину всіх приходів кожного Відділу УЗХ у найближчих місяцях переслати на руки фінансової референтки УЗХ в Дітройті, яка має скласти їх в товаристві Самопоміч в Дітройті на конто „Фонд О. Теліги". Беручи під увагу цю шляхетну ціль, Головна Управа УЗХ звертається цією дорогою до всіх українських жіночих Організацій та українського громадянства на чужині прийти з допомогою та своїми щедрими пожертвами тривалого пам'ятника у формі видання творів Поетці-Героїні.

Вечером 16-го листопада відбулася зустріч з членами братніх Організацій, на якій О. Залізняк поінформувала присутніх про працю, цілі та завдання української жінки та її участь у суспільно-громадському житті в минулому і тепер.

Після закінчення нарад 17 листопада відбулася зустріч в гостинному домі д-р Крамарчук прихилиниць СФУЖО з представницями Управи СФУЖО: Оленою Залізняк — головою д-р М. Квітковською, — заст. голови і д-р С. Рабій Карпинською — культ.-осв. референткою. Темою зустрічі була справа членства СФУЖО в українському організованому житті, участь СФУЖО в світовому русі жіноцтва, міжнародніх з'їздах та справа найближчого Конґресу СФУЖО.

С. Р. К.

Відпочинковий дитячий табір в Міннесоті

Влітї починається життя над мальовничими озерами в Міннесоті. Багато туристів з'їжджається подивитися на красу та велич природи Міннесоти. Добре зорганізовані американські молодечі організації при церквах, Імках та інших харитативно-культурних установах вибираються з перенаселених міст до відпочинкових таборів.

Свідоміші українці міст Ст. Полу та Міннеаполісу зуміли і собі придбати відпочинкову оселю.

Масивний будинок, розташований майже над самим озером Кун, потопає ввесь в листяному лісі. Шелест осики, берези, клена, дуба, ліщини та плескіт хвиль нагадують рідний край.

Як у попередні роки, так і цього літа Українська Відпочинкова Оселя відбула з рамени ОДВУ двотижневі вакації. Відкриття табору відбулося урочистим молебнем, який відправив о. Василь Уманець, о. Андрій Кість і о. Микола Антохій. За цей короткий час керівникам табору вдалося поєднати фізичне виховання дитини з духовим вихованням. В соняшні дні купалися, вивчали дитячі гри, пісні, робили прогульки, збирали листя дерев, ловили комах. В похмурі дощові дні діти залюбки працювали над ліпленням кераміки, над упорядкуванням колекцій, а також використовували час для української мови. В вечірні години, перед заходом сонця ,діти розміщувалися на кладці з папером та олівцями, де під фаховим доглядом артиста-маляра О. Канюки, старанно виводили малюнки.

Табір відвідали члени організації МУН й улаштували ватру. Під час ватри подано перекуску, яку приготовили членкині місцевого відділу Укр. Золотого Хреста, а відтак всі присутні діти гарно забавлялися.

Часом відвідували дитячий табір наші вчені, які проводили з дітьми природничі лекції.

Інж. А. Гайдай своїми викладами зумів захопити дітей, вміло розповідаючи про риби, а зокрема велику увагу присвятив і рибам, що живуть в українських водах.

Д-р М. Гайдак, науковий працівник Міннесотського Університету, який належить до одних із перших поселенців, провів гутірку на тему „бджоли". Свою дуже цікаву лекцію доповнив фільмом.

Проф. О. Грановський, даючи напрямні та певного роду вказівки, заохотив дітей до збирання листків, квітів та комах.

Треба сказати, що праця дорослих не пропала намарне. Всі „письменні" діти написали до таборової стінної газети „Таборові дні" досить похвальні праці.

Таборові безжурні, веселі дні пролетіли блискавично скоро. Прийшов час повороту додому.

21-го липня до табору приїхав о. М. Антохій, поз'їжджалися батьки й гості. Після молебня директор табору п. О. Яцьків попросив усіх сісти до заздалегідь приготовлених столів.

Відтак одна з вихователькок п. О. В. Остапчук привітала присутніх та подала стисло двотижневий перебіг праці.

Потім професор О. Грановський, д-р П. Остапчук (як містоголова ОДВУ) та надія Каркоць та п. В. Шевчук промовляли до батьків, дітей та вихователів. Майже всі промовці підкреслили важливість існування таких таборів, висловлювали жаль до тих батьків, які через брак розуміння виховної праці не послали своїх дітей до табору.

Дякували керівникові табору п. О. Яцькові, обом вихователькам - паням Л. Яцьків, О. В. Остапчук та помічницям пп. Л. Пундик і Н. Бринь. Щиро дякували п-ні Л. Кусенко за зразкове ведення кухні, діти нагороджували її китицею польових квітів, На закінчення проф. О. Грановський в порозумінні з „жюрі" визначив нагороди за найкращі дописи, які діти написали до таборового часопису, та колекції листків і комах.

Досвідчений педагог з батьківською ласкою нагородив дітей своїми власними поезіями.

Першу нагороду з авторським підписом „Іскри віри" дістала Ірина Хоревич. Другу нагороду „Осінні взори" професор вручив Орисі Каркоць, решту дітей винагородив книжками „Гимни сонцю".

Щасливі, бадьорі, запалені сонцем діти роз'їжджалися по домах ,все ще згадуючи таборові пригоди.

О. В. О.

Помер о. архидиякон Андрій Небожинський

20-го жовтня в Україні упокоївся в Бозі о. архидиякон Андрій Небожинський. Він все своє життя віддав служінню своєму народові та своїй церкві. Ми, що добре знали його, ніколи не забудемо скромного й повного посвяти священика, який служив своїм вірним у радісні й важкі хвилини. Покійний в останні роки свого життя молився за душі знедолених земляків, яким до останнього подиху ніс розраду. Відійшов у вічність, залишаючи по собі смуток і жаль у серцях тих, хто його знав. Осиротіла наша церква на Волині на ще одного вірного сина.

Друзі Покійного, приятелі його родини, численно зібралися на трапезі після Панахиди та згадали Його невсипущу працю на рідній землі.

На пропозицію о. Константина зібрані склали $72 як цеголку для Церкви-Пам'ятника в Бавнд Вруку й тим залишили тривкий пам'ятник для Покійного.

Залишив о. Небожинський сина інж. Сергія, який є активним громадським та церковним діячем у Вест Берах, Лонґ Айленд.

Вічна Йому Пам'ять! Хай рідна земля ніколи не забуде свого вірного сина!

Б. М.

У Південному В'єтнамі посилюється війна проти комуністичних партизанів

Сайґон. — У Південному В'єтнамі посилюється війна проти комуністичних партизанів на двох фронтах: офенсивна війна південно-в'єтнамського війська з допомогою американських гелікоптерів та бойових літаків, що їх охороняють, і дефенсивна війна проти наскоків комуністичних, на військовий лад зорганізованих і вишколених партизанів. У першому випадку йде про знищення чи бодай занархізування постійних і до цього часу так мовити незайманих та недоторкальних комуністичних фортець і випадних баз, в другому — про постійну збройну готовість відперти комуністичні наскоки. Саме в минулу неділю коло 1.000 комуністичних партизанів намагались захопити два укріплені південно-в'єтнамські пункти за 325 миль на північ від Сайґону. Попереджені про плян атаки своїми розвідчиками оборонці стрінули напасників таким вогнем, що зараз у першій атаці згинуло 109 комуністів і коло десятка дісталось в полон, при чому захоплено теж багато комуністичної зброї. Після того напасники мерщій відступили.

В ОН знову нараджуються над справою Конґа

Об'єднані Нації. — Бельгійський міністер закордонних справ Поль Генрі Спаак нараджувався з генеральним секретарем ОН У Тантом і з американським амбасадором в ОН Адлесм Стівенсоном над справою консолідації відносин в Конґо. Центральною проблемою є затяжний і хронічний спір між центральним урядом Конґа та провінцією Катанґою чи радше її президентом Мойсе Чомбе. А в цьому спорі центральним пунктом є фінансові справи: право до прибутків від пребагатої бельгійської компанії „Уніон Мінієр ди О-Катанґа". У Тант виготовив в цій справі новий меморіял до Ради Безпеки, поки не закінчаться всі спроби дійти до порозуміння у засекречених нарадах. ЗДА посередничать між центральним урядом Конґа Сириля Адулі, вважаючи його за найбільш поміркований уряд і найкращий до співпраці з ним. В Об'єднаних Націях перебуває тепер конґолійський міністер закордонних справ Жістен Бамбоку, який бере участь у тих тайних нарадах. Покищо рішено, щоб відновити транспортацію добутих із згаданих копалень на терені Катанґи через контрольовану центральним конґолійським урядом провінцію Касай. Ця дорога була впродовж двох років нечинна і транспорти з Катанґи велись через Родезію, Анґолю і Мозамбік. Транзит через Конґо запевнив би прибутки для центральної конґолійської каси. Бельгійський міністер закордонних справ Поль Генрі Спаак був у мин. вівторок 17 ц. м. на понад одногодинній нараді у президента Кеннеді, після чого проголошено комунікат з перестorогою на адресу Катанґи, що коли „в короткому часі" не прийде до злагоди, то будуть застосовані „суворі економічні заходи".

Зі спорту

„ЛЕВИ" — „ФОРТУНА" 0:2 (0:0)

Шикаґо, 11-го листопада. — На 135 Футбольних дружин, зголошених до змагань за Чашу Девара, найвищий Футбольний трофей ЗДА зголосилося в цьому році лише 16 дружин стейту Іллиной, а в цьому числі „Леви" і СК СУМА „Крила". В цих грах за чашу в попередніх роках „Леви" мали чималі успіхи: в 1958 році по перемозі над Кютіс із Ст. Луїс дійшли були до півфіналу, в якому програли 0:4 з Лос Анджелес у Каліфорнії, в роках 1954 і 1959 „Леви" програли були в чвертьфіналі з Кютіс. Цього року „Леви" вже в першій грі відпали від гор за аматорську чашу ЗДА, програючи 1:3 зі сербами дружини Ютс, а в неділю 11 листопада так само в перших змаганнях відпали від дальших гор за професійну чашу ЗДА (чашу Девара) програною 0:2 з „Фортуною".

До останніх змагань виступили „Леви" в ослабленому складі без Терлецького, Крата, Кохія, Скорохода і Кашуби. Наша дружина поставилася до цих змагань легковажно і вийшла до них лише з одинадцяти змагунами, так, що по контузіях Еліяшевського, Пасіки і Гординського не було резервових змагунів, щоб їх заступити. Навіть у цьому резервовому складі „Леви" мали нагоду виграти змагання, але напасники „Левів" прогайнували декілька стрілових нагод, а Караван стрілив своїй дружині ворота. „Леви" запротестували ці змагання, бо „Фортуна" не полагодила якслід всіх формальностей змагань.

Сумівські „Крила" в грі за чашу записалися краще від „Левів", бо вони програли із чемпіоном „Вищої Дивізії" італійцями „Марунс" скромним вислідом 0:1.

Доріст „Левів", який вийшов грати у вісімку, програв зі „Швабен" 0:2. Юнаки „Левів" зійшли переможеними в грі зі „Швабен" 1:4, бо не дописала наша оборона. Одинокі ворота стрілив Орест Банах.

Петро Головатий

Посмертні згадки

Катерина БУЦЬ ШЕНЯК — членка 76 Відд. УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж., померла дня 18-го липня 1962 р. Покійна походила зі с. Тиряна Сильна, пов. Сянік, Галичина. До УНСоюзу Покійна вступила 1919 р. Похорон відбувся дня 21-го липня ц. р., з пох. заведення Литвин і Литвин, до української кат. церкви в Нюарку, Н. Дж. Покійну поховано на цвинтарі Св. Хреста в Арлінґтоні, Н. Дж. — Вічна Їй Пам'ять!

Подав В. Салабун, секр.

Йосиф КУЧЕР — довголітній член Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 76 УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж., помер ня 24-го вересня 1962 року. Покійний полишив дружину й 3 синів. Похорон Покійного відбувся в дні 26-го вересня ц. р., з пох. заведення Литвин і Литвин, до української кат. церкви, при Айві вул. в Нюарку, Ню Джерзі. Покійного поховано на цвинтарі Св. Хреста в Арлінґтоні, Н. Дж. — В. Н. П.!

Подав В. Салабун, секр.

Василь БРОДЯК — довголітній член Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 292 УНСоюзу в Дітройті, Миш., упокоївся в Бозі в дні 15-го листопада 1962 року. Покійний народ. в м. Теребовля, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Олену, чотири доньки: Анну, Стефанію, Настю і Марію, 18 внуків і 15 правнуків. Похорон відбувся 19-го листопада ц. р., з пох. заведення до церкви св. Івана Хрестителя, при участі Родини, Членів Відділу та Приятелів. Покійного поховано на цвинтарі Holy Cross. — Вічна Йому Пам'ять!

П. Федик, секр.

ТАРЗАН, ч. 4946. Гаррі Спір безсильний . . .

Та не зважаючи на цю несамовиту команду вояовники завагалися. Болар стурбовано шептав. — Бвана, ви мусите кого-будь вилікувати . . .

— Це буде дипломатично, і воно скріпить льояльність наших прихильників.

— Але ви цього не розумієте! — шипів Гаррі. — Я не можу більше цього робити!

ТАРЗАН, ч. 4947. Смерть Спіра!

Керований розпаччю „король знахурів" виступив вперед, щоб особисто виконати екзекуцію . . .

Але Тарзан діяв зашвидко...

ТАРЗАН, ч. 4948. Смерть Болара!

HARRY'S ABRUPT DEATH FORCED BOLAR INTO ACTION.

HE RACED TOWARD THE HELPLESS APE-MAN.

TARZAN JABBED HIS LEGS INTO THE GIANT'S MIDSECTION, AND OVER HE FLEW!

Нагла смерть Гаррі змусила Болара до акції.

Він побіг до безпорадного мавполюда.

Тарзан підтягнув ноги під живіт велинана, який полетів вниз!